

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Біологічний захист рослин від шкідливих організмів

спеціальність	202 «Захист і карантин рослин»	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	«Захист і карантин рослин»	факультет	агрономії та захисту рослин
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Станкевич Сергій Володимирович

Вища освіта – спеціальність «Захист рослин» (2009), «Екологія» (2019), «Лісове господарство» (2022), «Агрономія» (2023), «Освітні, педагогічні науки» (2024), «Біотехнології та біоінженерія» (2024), «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство» (2024).

Науковий ступень - кандидат сільськогосподарських наук – 16.00.10 «Ентомологія»

Вчене звання - доцент кафедри ентомології, зоології, фітопатології, інтегрованого захисту та карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

Досвід роботи – 13 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- автор та співавтор понад 750 наукових і методичних праць із питань захисту і карантину рослин
- учасник багатьох наукових і науково-практичних конференцій в Україні та за кордоном

телефон	0504000985	електронна пошта	sergejstankevich1986@gmail.com	дистанційна підтримка	Google Meet Moodle
---------	------------	------------------	--------------------------------	-----------------------	-----------------------

До викладання дисципліни долучені:

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у студентів професійних знань та умінь щодо можливостей використання живих організмів, продуктів їх життєдіяльності та біологічно активних речовин, зокрема зоофагів, ентомопатогенних мікроорганізмів, феромонів, ювеноїдів, біологічно активних речовин, що регулюють розвиток та розмноження шкідників та збудників хвороб рослин.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, робота в групах
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	- оцінювати фітосанітарний стан посівів сільськогосподарських рослин з урахуванням наявності і рівнів ефективності природних ворогів шкідливих організмів рослин (ЗК2, ЗК3, ЗК9, СК5, СК8, СК9, РН6, РН8) / практичні та індивідуальні завдання - проводити застосування біологічних засобів у поєднанні з агротехнічним і хімічним методами захисту рослин від шкідливих організмів (ЗК2, ЗК9, СК5, СК8, СК9, РН5, РН7, РН8) / практичні та індивідуальні завдання - обґрунтувати доцільність застосування певних біоагентів, визначати ефективність застосування біологічних засобів захисту рослин (ЗК9, СК8, СК9, РН02, РН7, РН8) / практичні та індивідуальні завдання
Обсяг і форми контролю	5 кредитів ECTS (150 годин): 36 годин лекцій, 36 годин лабораторних; модульний контроль (2 модулі) 78 годин самостійної роботи; підсумковий контроль – екзамен.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, академічна доброчесність
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетенції	ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК9. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК11. Здатність працювати в міжнародному контексті. СК5. Здатність розробляти і застосовувати технології захисту рослин на об'єктах сільськогосподарського та іншого призначення. СК8. Здатність застосовувати агротехнічні, біологічні, організаційно-господарські методи для довгострокового регулювання розвитку та поширення шкідливих організмів до господарсько невідчутного рівня на основі прогнозу, економічних порогів шкідливості, ефективності дії корисних організмів, енергоощадних та природоохоронних технологій, які забезпечують надійний захист рослин і екологічну безпеку довкілля. СК9. Здатність організовувати заходи із захисту і карантину рослин підприємствами, установами, організаціями усіх форм власності та громадянами, діяльність яких пов'язана з користуванням землею, водними об'єктами, вирощуванням рослин сільськогосподарського та іншого призначення, їх реалізацією, переробкою, зберіганням і використанням відповідно до угод СОТ, СФЗ, європейських вимог.	Програмні результати навчання	ПРН6. Коректно використовувати доцільні методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування об'єктів агробіоценозів та підтримання їх стабільності для збереження природного різноманіття. ПРН7. Скласти технологічні карти для організації заходів із захисту рослин. ПРН8. Уміти координувати, інтегрувати та удосконалювати організацію виробничих процесів під час проведення заходів із захисту рослин.
--------------------	--	--------------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)					
Модуль 1. Теоретичні основи біологічного захисту рослин від шкідливих організмів					
Лекція 1.	Історія становлення, сучасний стан та перспективи розвитку біологічного захисту рослин в Україні.	Практичне заняття 1 (ПЗ 1)	Основні форми взаємовідносин організмів в біоценозі та їх основні модифікації.	Самостійна робота	На основі аналітичного огляду джерел літератури аргументовано викласти своє бачення з питань теоретичних основ біологічного захисту рослин від шкідливих організмів
Лекція 2.	Хижацтво та паразитизм	ПЗ 2	Комахи, павукоподібні та хребетні тварини – хижаки та паразити шкідників сільськогосподарських рослин.		
Лекція 3.	Хвороби комах-фітофагів.	ПЗ 3	Грибні, бактеріальні, вірусні, протозойні і гельмінтозні хвороби шкідників рослин.		
Лекція 4.	Антагоністи збудників хвороб рослин.	ПЗ 4	Гриби, бактерії, віруси – антагоністи збудників хвороб рослин.		
Лекція 5.	Регулююча роль тварин, мікроорганізмів і біологічно активних речовин у захисті рослин від шкідників, хвороб та бур'янів	ПЗ 5	Способи використання тварин, мікроорганізмів і біологічно активних речовин у захисті рослин від шкідників, хвороб та бур'янів		
Модуль 2. Біологічні інсектицидні препарати					
Лекція 6.	Бактеріальні інсектицидні та зооцидні препарати	ПЗ 6	Застосування бактеріальних інсектицидних та зооцидних препаратів у захисті рослин.	Самостійна робота	На основі аналітичного огляду джерел літератури аргументовано викласти своє бачення з питань біологічних інсектицидних препаратів
Лекція 7.	Грибні інсектицидні препарати	ПЗ 7	Застосування грибних інсектицидних препаратів у захисті рослин.		
Лекція 8.	Вірусні інсектицидні препарати	ПЗ 8	Застосування вірусних інсектицидних препаратів у захисті рослин.		
Лекція 9.	Інсектицидні препарати на основі біологічно-активних речовин	ПЗ 9	Застосування інсектицидних препаратів на основі біологічно-активних речовин у захисті рослин.		
Лекція 10.	Ентомопатогенні нематоди	ПЗ 10	Застосування ентомопатогенних нематод у захисті рослин.		
Модуль 3. Використання паразитів та хижаків у захисті рослин від шкідників					
Лекція 11-12.	Паразитичні та хижі комахи – агенти біологічного захисту сільськогосподарських культур від шкідників у відкритому ґрунті.	ПЗ 11-12	Застосування паразитичних та хижих комах у захисті сільськогосподарських культур від шкідників у відкритому ґрунті.	Самостійна робота	На основі аналітичного огляду джерел літератури аргументовано викласти своє бачення з питань використання паразитів та хижаків у захисті рослин від шкідників
Лекція 13-14.	Хижаки та паразити шкідників овочевих культур у закритому ґрунті.	ПЗ 13-14	Застосування паразитичних та хижих комах у захисті сільськогосподарських культур від шкідників у закритому ґрунті.		
Модуль 4. Біологічні засоби захисту рослин від хвороб і бур'янів.					
Лекція 15-16.	Біологічні препарати для захисту рослин від хвороб.	ПЗ 15-16	Застосування біологічних препаратів для захисту рослин від хвороб.	Самостійна робота	На основі аналітичного огляду джерел літератури аргументовано викласти своє бачення з питань біологічних засобів захисту рослин від хвороб і бур'янів.
Лекція 17.	Біологічний захист рослин від нематод	ПЗ 17	Особливості біологічного захист рослин від фітопатогенних нематод у відкритому та закритому ґрунті		
Лекція 18.	Агенти біологічного захисту рослин від бур'янів	ПЗ 18	Застосування біоагентів у захисті рослин від бур'янів.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. Білик М.О. Масове розведення паразитичних і хижих членистоногих: навч. посіб. Харків: «Майдан», 2012. 304 с.
2. Білик М.О. Довідник з біологічного захисту рослин. Харків: «ХНАУ», 2016. 178 с.
3. Білик М.О. Біологічний захист рослин від шкідливих організмів. Харків: Майдан, 2022. 356 с.
4. Білик М.О., Євтушенко М.Д., Марютін Ф.М. Захист овочевих культур від шкідників і хвороб у закритому ґрунті: навч. посіб. Харків: Еспада, 2003. 464 с.
5. Буценко Л.М., Пирог Т.П. Біотехнологічні методи захисту рослин. Київ, 2021. 346 с.
6. Стефановська Т.Р., Кава Л.П. Технологія вирощування і використання організмів у біологічному захисті рослин: навч. посіб. Житомир: ПП «Рута», 2014. 319 с.
7. Станкевич С.В. та ін. Біологічні препарати для захисту рослин і технічні засоби їх застосування: навч. посіб. Житомир: Видавництво «Рута», 2022. 212 с.
8. Станкевич С.В., Забродіна І.В., Фурдига М.М. Патологія комах-фітофагів: навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб. й допов. Харків: Біотехкнига, 2025. 186 с.

Методичне забезпечення

1. Біологічний захист рослин від шкідливих організмів: методичні вказівки для самостійного вивчення дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 202 «Захист і карантин рослин» / укладачі: С. В. Станкевич, І. В. Забродіна. Житомир: ПП «Рута», 2024. 48 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.